Spomienka na Jána Eľku, farára ECAV v Krajnom

Cirkevný zbor ECAV v Krajnom a prítomní hostia na službách Božích v nedeľu 19. februára 2017, pripomenuli si sté výročie narodenia farára Jána Eľku.

Pripravené služby Božie mali slávnostnejší a bohatší program, ako stanovuje poriadok služieb Božích pre túto nedeľu. Námestný farár Ivan Novomestský privítal prítomných veriacich, zvlášť širokú rodinu Eľkovú. Počas služieb Božích vystúpil cirkevný spevokol a hudobná skupina mladých, Eleos. Za rodinu Eľkovú k prítomným prehovoril Ivan Eľko, zborový farár ECAV v Nitre. Pripomenul život svojho otca, aj mamy, až do času príchodu do Krajného. Zvlášť sa zameral na otcovu duchovnú prácu v krajnianskom zbore, kde v období štátom silne presadzovaného ateizmu, dokázal zmobilizovať veriacich k veľkej rekonštrukcii kostola, fary a udržať dobrú pastoračnú činnosť v našom kraji. Pridal aj svoj pohľad na obdobie normalizácie a následné pritvrdenie proticirkevnej politiky štátu, ktoré vníma s odstupom času.

Po skončení služieb Božích odobrala sa rodina Eľková s početnou skupinou veriacich na cintorín, kde predstavitelia cirkevného zboru, Ivan Novomestský a Vladimír Malý, slávnostne položili veniec vďaky na hrob manželov Eľkových.

Ján Eľko narodil sa 18.2.1917 v Tušickej Novej Vsi (pri Michalovciach) v roľníckej rodine. Študoval na evanjelickom lýceu v Prešove a na teologickej fakulte v Bratislave. Po skončení štúdia pôsobil ako zastupujúci kaplán v Kokave nad Rimavicou. Za riadneho zborového kaplána bol menovaný do Púchova od septembra 1943, kde zotrval do konca februára l946. Začiatkom marca 1946 odišiel za kaplána do Krajného, ale už v polovici apríla ho pozvali za farára na Lazy pod Makytou.

V Krajnom začal pôsobiť 2. marca 1953 v zložitom období, o čom píše syn vtedajšieho pána farára, Braňo Ko1ény: KRAJNÉ - Slávnosť – 21. októbra 2012. Dostupné na stránke obce v časti História.

Pri zmene režimu bol vyzvaný, aby presviedčal cirkevníkov vstúpiť do Jednotného roľníckeho družstva. To odmietol s odôvodnením, že nie je odborníkom poľnohospodárskym, ale duchovným pracovníkom. Za to musel ako nespoľahlivý Krajné opustiť a uchýliť sa do miniatúrneho zboru - Jabloňovce pod Sitnom. Pri rozlúčke s krajňanskými presbytermi otca sa opýtali, či by im nevedel poradiť nástupcu. Otec odpovedal toľko: Z kaplánov najlepší sa mi zdal Ján Eľko.

Po menovej reforme urobenej 1. júna 1953, cirkev ostala bez finančných prostriedkov. Cirkevné budovy vyžadovali si väčšie opravy, kostol potreboval generálnu opravu. S porozumením a za podpory svojich farníkov počas dvoch rokov (1959 až 1961) bol kostol rekonštruovaný.

Po veľkom združstevnení dediny, hlavne po nástupe Jána Tomku vo funkcii predsedu JRD, pomáhal v čase sezónnych prác pri zbere úrody, najčastešie pri vykladaní snopov obilia na vlečku. Získal si tak autoritu ľudí, ktorí nemali vzťah k duchovnému životu. Zárobky na družstve boli tak malé, že mzda za vykonanú prácu iba málo prilepšila k platu za cirkevnú službu. Od predsedu JRD dostal ešte doživotnú výsadu, že každú jeseň dostal z družstva 2 vrecia zemiakov pre rodinu.

Potom sa pustil do prestavby, modernizácie fary, z hospodárskej budovy zriadil zborovú sieň, organizoval práce na úprave okolia kostola a fary, aby cirkevný zbor mohol dôstojne osláviť 200. výročie posvätenia chrámu.

K tomuto výročiu pripravil písacím strojom písanú kroniku: Z dejín ev. a. v. cirkevného zboru v Krajnom. Je tak isto prístupná na stránke obce, v časti História.

Najväčšiu časť práce vykonal na poli duchovnom. Učil náboženstvo na všetkých školách. Za seba môžem povedať, že mal úplne iný, ľudskejší prístup k duši žiačika, ako jeho predchodca. Vykonával pastorizáciu, často chodil do rodín, kde vedel, že je vítaný a jeho slová prinesú útechu a povzbudenie v rodine. Pôsobil aj vo funkciách seniorálnych, pri rôznych príležitostiach bol vyhľadávaným liturgom. Podporil myšlienku výstavby domu smútku v Krajnom.
Náhle skonal počas služieb Božích 27.12.1987 a tak zavŕšil svoju dlhoročnú službu v zbore.

Pri príležitosti oslavy 620. výročia prvej písomnej zmienky o obci Krajné 20.10.2012, obec Krajné mu udelila CENU OBCE KRAJNÉ, in memoriam. Cenu prevzal syn Ján Eľko.

Spomienky na Oslavy 620. výročia prvej písomnej zmienky o obci Krajné môžete si tak isto oživiť na stránke obce, v časti História a videach na YouTube. Prístup na videá v 17. častiach je v záverečnej časti Osláv, alebo vyhľadáte: dagaliktube - YouTube

Príhovor Mgr. Ivana Eľku

Milí súrodenci s rodinami,
milá duchovná rodina cirkevného zboru,

zišli sme sa na týchto Službách Božích k Božej úcte a oslave. Ale tiež preto, aby sme si s vďakou voči Pánu Bohu spomenuli na nášho drahého otca, za 35 rokov zborového farára v Krajnom, Jána Eľku.

Pripravil som pietne zamyslenie nad jeho životom a dielom. Želal by som si, aby slová, ktoré prednesiem, boli pre nás príležitosťou vidieť na pozadí životného príbehu a diela Jána Eľku svoj vlastný život a svoju vlastnú cestu viery. Tiež život našich predkov a rodín a ich cestu viery. A napokon i širší dejinný údel Evanjelického cirkevného zboru v Krajnom.

Ján Eľko sa narodil na východnom Slovensku, na šírej zemplínskej rovine pri rieke Ondave, v Tušickej Novej Vsi. Jeho otec Jozef bol evanjelik, matka Zuzana reformovaná. Ich dvaja synovia boli teda pokrstení ako evanjelici, tri dcéry ako reformované. Rodina navštevovala i evanjelické i reformované Služby Božie, tie evanjelické navštevovali vo vzdialenejších Pozdišovciach, kam cirkevne Tušická Nová Ves patrila. Ján Eľko poznal teda i evanjelickú i reformovanú duchovnú tradíciu, naviac ako žiak navštevoval i reformované i evanjelické základné školy.

Jeho farár, farár v Pozdišovciach, Július Krčméry, budúci biskup Východného dištriktu, ho smeroval kvôli strednej škole na slávne Evanjelické kolegiálne gymnázium v Prešove, ktoré už vtedy malo tristoročnú tradíciu skvelej školskej ustanovizne. Tu sa Ján Eľko, ako mladý dospievajúci muž, nadýchol posledných dúškov vtedy ešte zdravej atmosféry perfektne fungujúcej školy a ako vnímavý mladík zažil Evanjelickú cirkev v jej vrcholnom bode rozmachu, v demokratickom období polovice tridsiatych rokov. Naučil sa hrať na organ, bol zručným organistom, zapájal sa do študentského duchovného života. Ako organista i laicky ako kazateľ vypomáhal pri Službách Božích v Prešove, i doma v Pozdišovciach. Áno, za gymnaziálnych čias boli položené základy toho, že Ján Eľko bol v živote nielen človekom jednoduchej a úprimnej viery, ale vždy i presvedčeným demokratom, ktorý dobre vedel, pamätal, ako funguje štát a jeho inštitúcie v demokratickom politickom režime. Nikdy sa vnútorne nezmieril s komunizmom. Ako dospievajúci chalan si pamätám, ako si vždy večer naladil Londýn a potom Hlas Ameriky, aby počúval nezávislé politické spravodajstvo.

Okrem toho, že Ján Eľko bol výborným gymnaziálnym študentom, bol aj úspešným športovcom. Bravúrne zvládal mnohé atletické disciplíny a bol úspešný v súťažiach. V Prahe na Sokolskom zlete, predchodcovi budúcich spartakiád, mu bolo zverené niesť na čele slávnostného sprievodu cvičiacich štátnu vlajku.

Po maturite v roku 1939 sa rozhodol študovať teológiu v Bratislave, na Slovenskej evanjelickej bohosloveckej fakulte. Zažil profesorov, ktorí sú dnes už legendami: Jamnického, Oberuča, Osuského, Kátlovského, či Beblavého. Čo meno, to osobnosť a pojem v histórii fakulty a našej teologickej vedy. A jeho ročníkovými spolužiakmi boli samí skvelí chlapci, napríklad budúci väzni pre vieru Otto Vízner a Samuel Velebný, svetoznámy orientalista a tiež kaplán v Krajnom Rudolf Macúch, či nedávno ako 97-ročný zosnulý Pavel Proksa. Generačnými priateľmi mu boli budúci znamenitý profesor novozmluvnej teológie Karol Gábriš, či budúci väzni pre vieru Július Madarás a Pavel Uhorskai, ktorý sa po Novembri stal i generálnym biskupom.

Ordinovaný bol v Bratislave 27. júna 1943, dekanom - profesorom Jamnickým, ktorý bol na otca vždy veľmi náročný a prísny, ale zároveň ho mal veľmi rád. Otec vždy spomínal, ako sa musel snažiť, aby dostal od Jamnického dobrú známku z cirkevnej hudby, ale zato keď bolo treba poslať niekde organistu na zastupovanie, alebo hrať na slávnostných študentských Službách Božích, Jamnický tým vždy poveril otca.

Jeho prvým kaplánskym miestom v lete 1943, bola Kokava nad Rimavicou, ale už po dvoch mesiacoch bol preložený do Púchova, k farárovi Petrovi Škodáčkovi. Peter Škodáček, ďalší z mučeníkov pre vieru, sa aktívne zapojil do protifašistického odboja a bol Nemcami osem mesiacov väznený (neskôr ho väznili i komunisti). Ján Eľko v tom čase sám viedol obrovský púchovský zbor a ochránil i majetok väzneného farára. Pre kaplána toto všetko bolo doslova krst ohňom, v ktorom ale znamenite obstál.

Po dva a pol roku v Púchove je Ján Eľko preložený v marci 1946 za kaplána do Krajného. Strávi tu iba šesť týždňov, ale tie sa Krajňancom hlboko vryjú do pamäti. Spomenú si na svojho bývalého kaplána o sedem rokov neskôr, keď budú hľadať nástupcu po Mladenovi Kolénym.

V apríli 1946 Ján Eľko putuje z Krajného nazad ku Púchovu, ale hlboko do púchovskej doliny, na Lazy pod Makytou, kde si ho pozvali za farára – pamätajúc zasa na jeho výborné pôsobenie v Púchove počas vojny. Tu, na Lazoch pod Makytou, sa začalo diať presne to, čo Ján Eľko vždy nosil na srdci a vo svojom farárskom svedomí ako akýsi nepísaný príkaz, to, čo považoval za svätú povinnosť každého farára a čo ho ako osobnosť charakterizovalo – bola to snaha odovzdať svojmu nástupcovi cirkevný zbor čo najviac organizačne a finančne skonsolidovaný a predovšetkým s budovami opatrenými, opravenými a zariadenými najlepšie, ako sa len dá. Ján Eľko nemal rád, ak sa farár iba vezie, ak iba konzumuje ponúknuté dobro a prácu so starosťami necháva tým, ktorí raz prídu po ňom. A tak sa na Lazoch pod Makytou pustil do opravy fary, elektrifikoval kostol, dal opraviť chrámové lavice a pripravil kvalitné rezivo na všetky budúce opravy. To všetko okrem rozsiahlej práce v cirkevnom zbore, svojim rázom podobnom Krajnému – iba že nie v kopaničiarskom, ale lazníckom.

Na Lazoch pod Makytou sa v roku 1947 Ján Eľko oženil s našou mamou Ruženou rodenou Záleskou, rodáčkou z Gemera, od Tisovca, z Rimavskej Píly. Učiteľkou, ktorá kvôli povolaniu manžela po väčšinu života nemohla učiť. Bola mu celoživotne milujúcou manželkou, vernou spolupracovníčkou a dôverným priateľom. Na Lazoch sa im narodili aj prvé dve deti – Noemi a Dušan.

Po siedmich rokoch na Lazoch bol Ján Eľko pozvaný, aby sa stal farárom v Krajnom, po Mladenovi Kolénym. Do Krajného sa prišiel ukázať 27. decembra 1952, pamätajme tento dátum. Potom prebehla procedúra volieb. 2. marca 1953 prichádza mladá rodina z Lazov pod Makytou do Krajného. Z útržkov spomienok vieme, že otec po príchode zistil, že úmyslom Krajňancov bolo vlastne získať farára, ktorý postaví nový kostol, ktorý by nahradil starý, tolerančný, ktorý už začal viditeľne chátrať a bol nedostačujúci pre novú, nastupujúcu dobu. S jeho výstavbou sa rátalo na niektorom z farských pozemkov pod farou.

Začiatkom päťdesiatych rokov sa ale začína diať niekoľko vecí naraz, ktoré tomuto obdobiu dali charakteristickú podobu. Skúsme ich vymenovať.

1. Začiatok päťdesiatych rokov niesol na sebe ešte pečať ťažkých povojnových čias, s akútnym nedostatkom všetkého.
2. Štát, vyberajúci sa úplne neprebádanou, radikálnou cestou komunizmu, seba samého staval na nohy a zároveň mocensky ovládol a úplne kontroloval cirkev. Stavba kostola sa v tej dobe javila ako čosi nadbytočné, provokatívne, nepriateľské budovaniu socializmu. Otcovi dobrí priatelia boli väznení vo vykonštruovaných procesoch. I on vlastne permanentne žil v obavách, že na neho môže prísť rad. Byť aktívnym farárom mohlo znamenať dostať sa do konfliktu s režimom a riadne si skomplikovať život.
3. V roku 1953 bola uskutočnená menová reforma, ktorá úplne na hlavu postavila finančnú situáciu obyvateľstva, i ceny všetkého. Život sa vo všetkých oblastiach začínal akoby odznovu.
4. Nastupujúca kolektivizácia zmenila sociálny status a finančnú situáciu ľudí, hlavne na dedinách. Ľudia pracovali za neuveriteľne malú odmenu. Strácali tradičnú existenčnú nezávislosť hrdých kopaničiarov. Nemohli podporovať cirkev tak štedro, ako vždy v minulosti.
5. Cirkevný zbor v tomto období stratil bez náhrady svoje štyri školy, teda veľkú časť svojej ťažko vybudovanej infraštruktúry. Okrem toho súčasťou krajňanskej školy bol i byt pre kantora a zborová sieň. Bolo teda treba vybudovať i novú zborovú sieň.
6. Zároveň sa ukazovalo, že je treba niečo robiť s farou, ktorá od postavenia neprešla nejakou zásadnejšou stavebnou údržbou, nemala vodu, ani sociálne zariadenia.
7. Prioritný bol kostol, jeho novostavba, ako sa neskôr ukázalo, generálna prestavba. Toto všetko spolu súviselo a bolo to treba riešiť v pomerne krátkom čase - napokon to bolo asi 17 rokov.

Všetko to dnes už znie ako zaujímavý pohľad do dramatickej minulosti, z pohodlia súčasnosti. Vyznať sa ale v tomto všetkom, zorientovať sa a obstáť, dať do aktívneho pohybu celý zbor, zabezpečiť finančné prostriedky a materiál, presvedčiť štátne úrady, ktoré mali dozor nad cirkvou, aby udelili povolenie na toto všetko, to všetko bolo vtedy nepredstaviteľne zložité. A to sme vôbec ešte nespomenuli obrovský nával práce od prvého dňa v našom vtedy asi trojtísícovom zbore s 54-mi kopanicami, kde otec chodil peši a učil náboženstvo na všetkých školách na území zboru, kde sa pohreby vybavovali, ako sa hovorilo, „z domu“ a bolo treba prejsť do Dolín, na Matejovec či na Žadovicu peši a potom od domu v sprievode spievajúc do Krajného a tu ešte vybaviť pohreb v kostole. Podobne pastorálne zaopatriť širokú mimokrajňanskú diasporu: Podkylavu, Boorov, Hrachovište, Korytnianske kopanice. Toto bola úloha pre atléta, pre Sparťana, ktorý je húževnatý, zdravý a silný a na toto všetko sa dá a vydrží....

Zložité úlohy, ktoré stáli pred otcom a ktoré som vymenoval, boli riešené trpezlivo,

cieľavedome, krok za krokom. Z farských maštalí bola vybudovaná zborová sieň. Fara bola postupne prestavovaná, tak, ako boli peniaze, po niekoľko dlhých rokov, každý rok čosi. A čo sa týka kostola, trúfam si povedať, že to bola otcova geniálna intuícia a praktická gazdovská múdrosť, keď sa rozhodol nestavať nový kostol, ale tento úplne akoby vypitvať, takže zostali iba štyri holé múry, nadstaviť ho o 80 cm vyššie, vybudovať nový strop a chórusy, schodištia osadiť zvonku a zhotoviť s dizajnérskym a maliarskym prispením akademického maliara Štefana Pavelku nadčasový a vkusný interiér a oltár; všetko s líniami mäkkými, vľúdnymi a nepreumelkovanými. Postupne v kostole pribudlo kúrenie, reštaurovaný bol organ a zvonica bola elektrifikovaná. Vznikol tak veľmi pekný areál.

Otec v Dejinách zboru spomína, že pri tomto všetkom stavebnom ruchu, ktorý sa dial od roku 1953 až do roku 1970, hlavne pri prestavbe kostola v rokoch 1959 – 61, sa stretol zo strany cirkevníkov väčšinou s pochopením, zápalom a ochotou prispievať a pracovať. Môžeme povedať, že začiatkom sedemdesiatych rokov, teda asi po 17-tich rokoch služby, boli tieto práce ukončené. Rodičia na toto obdobie v živote spomínali ako na obdobie nepretržitých stavebných prác a bolo vidno, že sú nimi vrchovato nasýtení. Do toho všetkého sme do rodiny pribudli i my ďalší, synovia Bohuslav, Ján a Ivan.

K začiatku 70-tych rokov sa však viažu aj ďalšie udalosti. Súviseli s veľkou zmenou mentality ľudí, ktorí už vyše dve desaťročia žili v komunizme a naviac sa ešte k tomu ocitli vo veľmi podivnom a fanatickom období, v období normalizácie. Na farskom úrade pribúdali listy, ktorými sa evanjelici odhlasovali z cirkevného zboru a vyhlasovali sa za ateistov. Niektorí to urobili tak, že medzi riadkami sa dalo čítať, že žiaľ, inak nemôžu. Niektorí to urobili s arogantnou spupnosťou. Mnohí evanjelici obmedzili svoje prejavy viery iba na zaplatenie cirkevného príspevku. Aj prostí ľudkovia z kopaníc sa zrazu cítili pánmi dejín, cítili sa sebavedomí. Minulosť a vieru otcov nemali za nič, režim im navravel, že cirkev je iba nutné zlo, ktorého dni sú spočítané. Žili v očakávaní niečoho magického, čo príde a čo bude znamenať nadpozemské dobro. Dediny, aj naša dedina, sa socializovala v tom najhoršom zmysle slova.

Pod politickým tlakom vraj ako „prežitý“ mizol tradičný vidiecko - kopaničiarsky model života, ktorý sa tu nepretržite formoval stáročia a efektívne fungoval vo všetkých životných väzbách. Dnes za ním cestujeme, aby sme ho videli, na kopaničiarske usadlosti do Rakúska, Nemecka či Švajčiarska a čudujeme sa, ako perfektne im tento model funguje ešte i dnes. Mnohí naši ľudia sa odsťahovali do miest za prácou a na nových miestach sa samozrejme do cirkevných zborov neprihlásili. Vznikala obrovská skupina anonymných evanjelikov. Mladá generácia rodín v zbore sa pod hlavičkou modernosti čoraz viac vzďaľovala životu cirkvi, pravdu povediac, v dedine intenzívnejšie, ako v ostatných častiach zboru. Začiatkom sedemdesiatych rokov pamätáme na posledný detský program na Štedrý večer a posledné detské besiedky v nedeľu poobede. Náboženstvo bolo vytlačené zo škôl. Koncom sedemdesiatych rokov zanikli nedeľné nešpory v Krajnom. Stretnúť bežne v kostole mladých ľudí, bolo veľmi vzácne. Naše nedeľné zhromaždenie sa čoraz zmenšovalo....

Úžasné ale je - a to chcem v tejto chvíli, prosím, veľmi zdôrazniť - že aj v tom období a vôbec po celých 35 rokov svojej služby v Krajnom sa farár mal o koho oprieť! Stále tu boli verní funkcionári a verní cirkevníci, ktorí sa snažili žiť život viery aj v podmienkach sebavedomého a proti cirkvi naladeného komunizmu, či v atmosfére spokojnej konzumácie výdobytkov socializmu. Pamätáme sa na všetkých týchto skvelých mužov a ženy. Sedávali tu, v týchto laviciach. Nie je možné ich všetkých vymenovať. Pán Boh ich pozná. Poznal ich život, ich motívy, túžby, ich vieru a vernosť cirkvi. My na nich stále

v dobrom spomíname. Máme ich pred očami a ďakujeme za nich!

V roku 1984 si mal cirkevný zbor pripomenúť dvesté výročie posvätenia kostola. Pri tejto príležitosti Ján Eľko urobil dva významné činy – jeden intelektuálny a druhý masívny, fyzický. Tak najprv - po niekoľko rokov písal doma, v kuchyni, za písacím strojom a obložený rukou písanými poznámkami a knihami, dejiny cirkevného zboru. Na laického historika, s obmedzeným prístupom k zdrojom informácií, napísal veľmi pekné, vyčerpávajúce a cirkevný zbor reprezentujúce dielo. Bral to ako svoju povinnosť. Tým masívnym, fyzickým činom bolo, že pripravil a previedol druhú generálnu opravu kostola (1980 – 82). Kostol dostal dvojité železné okná, kompletne novú fasádu, tú dostala aj zvonica a bolo vykonaných niekoľko vylepšení interiéru. Veľkým prínosom pri tejto akcii bola podpora, ktorej sa vtedy dostalo oprave kostola zo strany predsedu JRD pána Vojtecha Tíčika a stavebnej skupiny družstva. Bola to veľmi priaznivá konštelácia okolností, ktorá nebola bez námahy a problémov, ale dokonale klapla. Pri oprave kostola a zvonice som ako chalan bol a videl, čo sa dialo a na čo sme mali vtedy sami sily. Trúfam si povedať, že bez pomoci chlapov, družstevníkov - napokon väčšinou evanjelikov, pod vedením majstrov Štefana Dlhého a Štefana Gráfa a s technickou podporou družstva, by sa oprava realizovať nedala.

Pamätám, že dvestoročnica bola veľkým momentom, ktorý otec očakával. Pamätám sa ale tiež, že na slávnostných Službách Božích nebolo vôbec toľko ľudí, že by sa nemohli pomestiť. Stáli iba dvaja či traja. Bolo to, áno, sklamanie, ktoré otec nikdy nedal na sebe poznať. S láskou hovoril o oprave kostola ako „o veľkom medzníku spoločného snaženia“ a o „dare budúcim generáciám“. On sám ale musel určite s bolesťou rozpoznávať, aký je to veľký rozdiel medzi evanjelikmi z obdobia farára Jána Hradského, ktorí boli ochotní v časoch konfesionálneho prenasledovania schádzať sa ilegálne v lesoch, evanjelikmi v Krajnom päťdesiatych rokov, ktorí boli schopní svojpomocne vykonať obrovské dielo obnovy celej infraštruktúry cirkevného zboru a evanjelikmi jeho seniorskeho veku, ktorých osobne krstil, či konfirmoval, ale ktorí si začali zachovávať od cirkvi a od života viery viditeľný, často krát cynický odstup. Otec bol pri dvestoročnici navonok akoby spokojný, usmieval sa, ale vedel, že sekularizácia a ateizácia už vykonali svoje zlé dielo a že evanjelici sa pred jeho očami príliš ľahko a jednoducho zriekajú svojich vlastných duchovných koreňov.

Osobne sa ako syn nazdávam, že jubilejný rok 1984 a celková vyčerpanosť z náročného úsilia a prác tohto obdobia, bol pre otca zlomovým rokom. Jeho sily sa už odvtedy akoby neobnovovali, iba upadali. Tri posledné roky života bol viditeľne slabý a unavený. I tak jeho koniec prišiel náhle a nečakane. Presne na 35. výročie svojho prvého farárskeho predstavenia sa v zbore v roku 1952, v Nedeľu po Vianociach 27. decembra 1987, počas Služieb Božích zomrel.

Ján Eľko svoje dejiny cirkevného zboru končí dvoma citátmi z Božieho Slova. Vidno, že ich pozorne vyberal a na tento výber mal svoje dôvody. Prvým citátom zo 127-ho žalmu chcel vyslovene povedať, že zostáva pokorný. Napriek 44-ročnej službe v cirkvi, mnohým skúsenostiam a širokému životnému dielu zostáva pokorný, lebo si uvedomuje, že „Ak Hospodin nestavia dom, márne sa namáhajú stavitelia“. V druhom citáte sa akoby prihováral všetkým kazateľom, ktorí boli jeho predchodcami i všetkým, ktorí sa raz stanú jeho nástupcami. Jedných brzdí v sebavedomí a druhým dáva nádej v ich prípadnej skleslosti. Hovorí k nim: „Ani ten, čo sadí, ani ten, čo polieva, nič nie je, ale Boh, ktorý dáva vzrast”, 1. Korintským 3,7.

Ja som však pre túto chvíľu spomienky naňho vybral verš z Hymny lásky, z 1. listu

Korintským, 13. kapitoly: „Teraz však zostáva viera, nádej, láska, to troje, ale najväčšia z nich je láska“. Vybral som ho preto, lebo som presvedčený, že Ján Eľko bol predovšetkým človekom veľkej lásky, veľkej schopnosti milovať. Takto ho poznala naša mama. Takto sme ho poznali my, deti. Takto ho musel poznať každý cirkevník, ktorý mal ešte rozum a srdce na pravom mieste a bol schopný rozoznávať. Niekedy - sám ako farár – premýšľam nad tým, že schopnosť milovať mu v niektorých situáciách, paradoxne, akoby zväzovala ruky. My, jeho najbližší vieme, že ako farár často krát musel vypočuť toľko nemiestnych rečí, sledovať toľko nemiestnych činov, prehltnúť toľko nemiestnych postojov. Robil to s láskou, ticho, taktne, trpezlivo. Nikoho nikdy neurazil, nikoho sa nedotkol, na nikoho nezvýšil hlas, bol nekonečne ohľaduplný. Niekto iný by bol na jeho mieste i rázny, i sebavedomý až agresívny, bol by požadovačný, či každému by tvrdo dal to, čo mu po zásluhe patrí. Náš otec nie. On bol človek čistej lásky. Čím viac času ubieha, čím viac sa od neho vzďaľujeme a čím sa zväčšuje perspektíva nášho pohľadu na neho, tým to jasnejšie vieme.

Takto zaňho ďakujeme, ako za otca a starého otca, i ako za farára.

Za deti s rodinami i ako bývalý farár v Krajnom, Ivan Eľko.

Krajné, Nedeľa po Deviatniku, 19. febr. 2017.

24.2.2017 © galik@krajne.sk